Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

LAUSUNTO KEHA/2970/2021

24.5.2021

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta
liv@eduskunta.fi

Viite: Lausuntopyyntönne 17.5.2021, Hallituksen esitys HE 71/2021 vp

Lausunto merenkulun ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta pyytää kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä, HE 71/2021 vp, eduskunnalle merenkulun ympäristönsuojelulain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toteaa lausuntonaan esityksestä seuraavaa.

Kiitämme eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokuntaa mahdollisuudesta antaa viiteasiassa mainittu asiantuntijalausunto. Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että lakiluonnoksesta liikenne- ja viestintäministeriölle antamassaan lausunnossa esitetyt, ELY-keskusten ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen toimivaltaan kuuluvat näkemykset oli huomioitu hyvin ja nyt lausunnolla oleva hallituksen esitys parantaa merenkulun ympäristönsuojelulain mukaista valvontaa ELY-keskuksissa.

Jätehuoltosuunnitelman hyväksymismaksu

Esityksen mukaan uudet tehtävät, jätehuoltosuunnitelmien arviointi ja hyväksyminen, kohdistuisivat etenkin rannikon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin, joiden alueilla on suuria kalastussatamia ja yhteysalus- ja vesibussisatamia. Lakiin ehdotetaan säännöstä, jonka mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voisi periä satamalta maksun sen jätehuoltosuunnitelman arvioinnista ja hyväksymisestä, minkä on tarkoitus kattaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille jätehuoltosuunnitelmien hyväksymisestä aiheutuva taakka. Valtion maksuperustelain (150/1992) 6 §:n mukaisesti julkisoikeudellisesta suoritteesta valtiolle perittävän maksun suuruuden tulee vastata suoritteen tuottamisesta valtiolle aiheutuvien kokonaiskustannusten määrää (omakustannusarvo). Jätehuoltosuunnitelmien hyväksymisestä perittävien maksujen tulisi siis vastata suuruudeltaan niistä ELY-keskuksille aiheutuvia kustannuksia.

Esityksessä arvioidaan myös, että kalastussatamien jätehuoltosuunnitelmien hyväksymisen ei arvioida vaativan enempää työtä kuin huvivenesatamien jätehuoltosuunnitelmien hyväksyminen kunnissa, joten taksa lienee korkeintaan 300 euroa.

Uudenmaan ELY-keskus huomauttaa, että ELY-keskuksen Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueella ei ole omia toimintamenoja. Perittävät maksut menevät viraston yhteisille toimintamenoille, eivätkä näy suoraan valvontatehtävien resurssoinnissa. Kun jätehuoltosuunnitelmien hyväksymisestä perittävien maksujen on siis vastattava suuruudeltaan niistä ELY-keskuksille aiheutuvia kustannuksia, Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että

jätehuoltosuunnitelmien hyväksymisestä saatavat tulot tulisi käyttää lyhentämättömänä ympäristövalvontaan. Maksun olisi katettava jätehuoltosuunnitelmien arvioinnin ja hyväksymisen lisäksi myös neuvonta ja ohjaus suunnitelman laadintavaiheessa.

Jätehuoltosuunnitelman vaativat uudet satamat

Esityksen mukaan kunkin ELY-keskuksen tulisi sääntelyn voimaantulon yhteydessä kertaluontoisesti selvittää alueellaan sijaitsevat satamat, siis kalastussatamat, yhteysalussatamat ja vesibussisatamat. Tämän tehtävän vaikutuksen arvioidaan olevan kussakin ELY-keskuksessa muutamista muutamaan kymmeneen henkilötyöpäivään. Ottaen huomioon, että ELY-keskukset eivät tällä hetkellä peri mitään maksuja yhteensä kymmenien jätehuoltosuunnitelmien hyväksymisestä, jätehuoltosuunnitelmien hyväksymismaksun perimisen arvioidaan kattavan uusista tehtävistä aiheutuvan työmäärän aiheuttamat vaikutukset.

Uudenmaan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kyse ei kuitenkaan ole kertaluonteisesta kalastussatamien sekä yhteysalus- ja vesibussisatamien selvittämisestä, vaan jatkuvasta selvillä olosta, koska muutoksia myös satamien kapasiteeteissa ja sijaintipaikoissakin voi tapahtua. Tähän työhön tarvitaan myös resursseja.

Satamien perustamiset ympäristöhallinnon tietojärjestelmään

Esityksen mukaan vaikutuksia ELY-keskukselle aiheutuu myös ympäristönsuojelun tietojärjestelmän päivittämisestä vastaamaan merenkulun ympäristönsuojelulakiin esitettäviä satamien jätehuoltoon liittyviä muutoksia. Lisäksi järjestelmään pienet satamat tulee perustaa järjestelmään.

Uudenmaan ELY-keskus tuo esille, että satamien perustamiset ympäristönsuojelun tietojärjestelmään todennäköisesti jäävät rannikko-ELY-keskuksille, vaikka päivitykset YLVA-tietojärjestelmään tehdäänkin valtakunnantasolla. ELY-keskuksille todennäköisesti jäävä työ on osaksi rutiinisuorittamista, mutta vaatii myös resursseja.

Lisäksi

Liikenne- ja viestintäministeriö pyysi 3.1.2020 merenkulun ympäristönsuojelulain uudistusta koskevan hallituksen esityksen valmistelun tueksi ELY-keskuksilta satamatoimintaan liittyviä tietoja nykytilan kuvaamiseksi ja uudistusten tueksi. Uudenmaan ELY-keskus on vastauksessaan 22.1.2020 tuonut esille mm. termiin ”sataman jätehuoltosuunnitelma” liittyvän epätietoisuuden ja esittänyt, että termiä tarkistettaisiin siten, että se ymmärrettäisiin yleisesti samalla tavalla.

Hallituksen esityksen mukaan termi ”sataman jätehuoltosuunnitelma” on kuitenkin vakiintunut eikä sitä ole tarvetta muuttaa.

Uudenmaan ELY-keskus katsoo edelleen, että olisi pyrittävä nimeämään asiakirjat, tässä tapauksessa jätehuoltosuunnitelmat, niiden todellisen sisällön mukaisesti. Merenkulun ympäristönsuojelulain mukaisen alusjätehuoltosuunnitelman hallinnollinen käsittely- ja

hyväksymismenettely poikkeavat ympäristönsuojelulainsäädännön mukaisesta sataman jätehuoltosuunnitelman käsittely- ja hyväksymismenettelystä aiheuttaen epätietoisuutta satamatoimijoiden, luvittajien ja valvojien keskuudessa siitä, mitä asiakirjan nimeltä ”Sataman jätehuoltosuunnitelma” pitäisi sisältää. Pitääkö sataman jätehuoltosuunnitelman sisältää vain merenkulun ympäristönsuojelulain mukaisen alusjätehuollon vai pitääkö se sisältää myös ympäristönsuojelulainsäädännön mukaisen sataman jätehuoltosuunnitelman? Mikäli sataman jätehuoltosuunnitelmaan sisällytetään koko sataman jätehuolto, mikä sen käsittely- ja hyväksymisprosessi on?

Lausunto on hyväksytty sähköisesti. Lausunnon on esitellyt yksikön päällikkö Mikko Kantokari ja ratkaissut johtaja Satu Pääkkönen.

Lausunnon valmisteluun on osallistunut ylitarkastaja Marjo Vuola.

Johtaja	Satu Pääkkönen
Yksikön päällikkö	Mikko Kantokari

Tämä asiakirja KEHA/2970/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/2970/2021 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Kantokari Mikko 24.05.2021 08:01

Hyväksyjä Pääkkönen Satu 24.05.2021 08:25